

eller mindre, thi det vil selvfølgelig have Indflydelse paa selve den Sum, der kommer ind i Statskassen eller Fonden, eller hvad det nu bliver, thi jeg kan ikke negte, at jeg dog staar saaledes, at medens jeg ikke venter, at man vil — det er et Udtryk, der tidligere er brugt — plyndre Kirken til Fordel for Statskassen — og det er der Ingen, der tænker paa — saa vil jeg dog nødig se Sagen ordnet saaledes, selv naar Kjøbenhavn og Kjøbstæderne komme til, at vi skulle tage Midler fra Statskassen og skyde til. Jeg tror ogsaa, at Tiendeaflønningsagen staa i meget nye Forbindelse med de to sidste Bestemmelser i § 1, og at det derfor er en Ting, som ogsaa det ærede Udvalg, der formentlig vil blive nedsat, maa have sin Opmærksomhed henvendt paa. Dette Lovforslag fremtræder jo vel som et Forslag om Præsterne's Lønning; men der staar ogsaa tilspiet „m. m.“ og dette synes rigtignok at være det Vigtigste, thi der vil jo adskilligt Mere blive afgjort, dersom dette Lovforslag vedtages, end selve Præsterne's Lønning. Dette Lovforslag har tillige den Særegenhed, at det giver Løfter om 5-6 andre Love. Jeg tror, at det vil være rigtigt, at man, samtidig med, at man løser dette Spørgsmaal, tillige gjør det nogenlunde klart, idetmindste i Grundtrækkene, hvilket Udseende disse Love ville faae. Dette er den ene Side af Sagen, som hverken er fremdragen af den ærede Ordfører eller af den høitærede Minister, men som forekommer mig at have meget stor Interesse, altsaa Løsningen af de tre Forhold, jeg her har omtalt, baade hvad Sædegaardsæierne skulle bidrage, hvad Kjøbenhavn og Kjøbstæderne skulle give, og hvorledes Tienden skal blive afløst. Man har mærkelig nok spurgt om, hvorledes de kjøbenhavnske og kjøbstædernes Præster lønnes. I saa Henseende foreligger der jo ret god Oplysning for de kjøbenhavnske Præsters Bedkommende, nemlig den, at Lønnen for den største Del er Accidentser, idet der ydes ikke mindre end 30,000 Rdlr. i Accidentser, 5,000 Rdlr. i Offer og 9,000 Rdlr. i Præstepenget. De Herre ville altsaa se, at Lønningerne for den overveieende Del bestaar af Accidentser, og det er derfor tydeligt, at naar man skal have Kjøbenhavn og Kjøbstæderne med ind under denne Lov, saa maa det sælles Beløb, som skal udredes enten af Kommunekasserne eller paa anden Maade, staa i et passende Forhold — ingenlunde mere — til Geistlighedens Lønning. Jeg tror altsaa, at det kommende Udvalg vil gjøre vel i at rette sin Opmærksomhed paa disse Spørgsmaal, thi det maa indrømmes, at det Lovforslag, der foreligger, er i visse Henseender kun et Skema, kun en Antydning af, at de og de Ting skulle gøres, og naar man ikke har tænkt paa, hvorledes disse Ting skulle udføres, eller naar man ikke har stillet Forslag derom, har vel Grunden dertil dels været den, jeg nævnte, at den nævnte afdøde Ordfører har

haat Meget imod at gaa ind derpaa, og dels har Grunden været den, at man har haat en Følelse af, at Løsningen ikke var saa nær. Ganste vist var den nær den 27de Marts 1871, men det var jo egentlig tilfældigt, at den var saa nær. Det kom egentlig overraskende paa os, om jeg saa maa sige. Foruden denne Sag, som ligger Befolkningen paa Sinde, er jeg enig med den ærede Ordfører og den høitærede Minister i, at Offerets Afkæffelse ogsaa kan have nogen Betydning, men jeg tvivler noget om, at Lovforslaget er tilfredsstillende i den Retning. Der er jo saaledes Uoverensstemmelse mellem §§ 19 og 16 og navnlig Forskjel mellem Præsterne og Degnen — det Udtryk, som det ærede Medlem for Bornholm (Kosod) helst vil bruge. — Man har stillet Præsterne gunstigen, idet man har overladt til Præsterne, at de maa modtage Gaver, naar der ikke bliver givet Foranledning dertil fra deres Side, hvorefter man med Henyn til Degnene stiller et absolut Forbud. Hvorfor der just skal gøres Forskjel i den Henseende, er mig ikke klart. Jeg saae helst, at man stillede begge disse Parter paa samme Fod. Angaaende Udparcelleringen af Præstegaardsjorderne er jeg enig, men det er forsaavidt ikke noget Nyt; man har haat Forslag fremme i den Retning, saaledes fra det ærede Medlem for Aarhus Amts 1ste Valgkreds (Winther), der jo stadigt eller flere Gange har indbragt Forslag om, hvorledes Præstegaardsjorderne skulle udparcelleres til Fordel for Husmænd. Det er utvivlsomt en Maade, paa hvilke flere Tusinde Tønder Hartkorn kunne komme til at gjøre ikke saa lidt Gavn. Det nærværende Forslags Hovedfortjeneste mener jeg, er den, at det muliggjør Tiendens Afløsning, muliggjør Ordningen af de Forhold, jeg her har omtalt, hvorimod jeg ikke ser rettere, end at, naar man kommer til Fonden, vil det blive om ikke umuliggjort, saa dog i høi Grad vanskeliggjort; thi det kan ikke negtes, at da vil Korporationsaanden bemægtige sig Fonden og sætte sig imod selv den naturligste Ordning af disse Forhold. Det er vel ogsaa en af Grundene, hvorfor det er saa strengt fastholdt her. Om det imidlertid er muligt ad en anden Vej, vil jo Tiden vise. Efter det Lovforslag, som her foreligger til Behandling, antager jeg, at der, dersom det bliver sat i Værk, vil blive omtrent 1 Million Kroner tilovers efter de Opgjørelser man har fra tidligere Samlinger, sammenholdt med de Oplysninger, den høitærede Minister har fremdraget, og dermed ville adskillige af de Formaal, jeg næmest har tænkt mig, realiseres, saaledes nye Kirker, nye Præster i Hedeegnene, med det ærede Medlems Ord endogsaa i Feringegnen, skjøndt Feringing ikke er den eneste Hedeegn i Landet, men overhovedet hvor der er Trang til nye Præster og nye Kirker, vil der kunne blive Midler dertil, saavel som til Stiftskapellaner, en Lante som Kirkekommissionen har haat fremme, og endelig